

بررسی تطبیقی نماد رنگ و شکل در آثار هنرمندان ایرانی-اسلامی و فرانسه در دهه‌های اخیر

نیره السادات مبینی پور، آرزو شهبازی

چکیده

هدف از انجام این پژوهش تبیین و بررسی تطبیقی نماد رنگ و شکل آثار هنرمندان ایران و فرانسه در دهه‌های اخیر می‌باشد. این پژوهش از نوع کیفی و به روش توصیفی، تاریخی انجام شده، روش گردآوری کتابخانه‌ای، ابزار پژوهش فیش نویسی و تهیه نسخه‌ها و تصاویر مربوط به نقاشی ایران و فرانسه انجام شد. پس از مطالعه و بررسی در آثار نقاشی ایران و فرانسه تعدادی از آثار هنرمندان دو کشور در دهه‌های اخیر انتخاب کرده و به بررسی نقاط افتراق و اشتراک آن‌ها در نماد شکل و رنگ و سبک و... پرداخته شده است. در این تحقیق آثار هنرمندان ایرانی همچون بهمن محمص، فرامرز پیلارام و مسعود عربشاهی و همچنین از بین هنرمندان فرانسوی افرادی نظیر: یناتریس کاسادسوس، چوته‌چون و فلورنت شوبن بررسی شد. نتایج تحقیق نشان داد که نقاشان دهه‌های اخیر ایران و فرانسه در برخی از موارد، نظیر به کار بردن خوشنویسی در آثار، در برخی موارد استفاده از رنگ‌های مشابه، فرم‌های مشابه، همچنین فعالیت در سبک‌های مشترک، با همدیگر اشتراکاتی دارند اما در برخی موارد دیگر نظیر گرایش به نقاشی شرق یا غرب، در رنگ‌ها و شکل‌ها نیز افتراقاتی دارند.

کلیدواژه: رنگ، شکل، هنرمندان ایران، هنرمندان فرانسه

۱. بیان مسئله

نقاشان ایرانی در دهه‌های ۳۰ و ۴۰ و ۵۰، تلاش نمود تا تمام تاریخ هنر نوین غرب را در کوتاه‌ترین زمان ممکن، مرور و تجربه کند. تاکنون کلیه هنرمندان ایرانی فقط نقش دنباله‌رو و مقلد محض را ایفا کرده و کار آنان کلاً از ابداعات شخصی عاری بوده است. زیرا شواهد بسیاری نشان می‌دهد که انگیزه‌های ابداع و کسب نوعی هویت، محور تجربیات برخی از هنرمندان نوپرداز ایرانی را تشکیل می‌دهد. این کیفیت را به خصوص در تلاش‌هایی که برای تشکیل یک به اصطلاح «مکتب» ایرانی انجام گرفت-و می‌گیرد-روشن‌تر می‌توان دید. اگرچه عموماً در برخی از این گرایش‌های هفتگانه هم شاهد بروز ذوق و ذهنیت هنرمند ایرانی هستیم اما آنچه در مورد گرایش‌های دیگر می‌توان بدان اشاره نمود، این است که از حوالی برگزاری بینال سوم تهران (۱۳۴۹)، برخی از هنرمندان نوگرا به ریشه‌های تصویری و تجسمی هنر گذشته ایران علاقه نشان داده و تلاش نمودند با توجه به میراث فرهنگی کهن ایران، عناصر نگاشتناری (خط)، ترسیمی و تصویری سنتی را به کار گیرند. با وقوع انقلاب اسلامی، مدرنیسم در ایران، در ابتدا میدان را به نوعی هنر رئالیستی متکی بر سنت‌های فرهنگی و مذهبی داد که در ابتدا سخت مورد توجه توده مردم نیز واقع گردید، روایت‌گری، پیام‌گرایی و تعهد اجتماعی و دینی از مهم‌ترین ویژگی‌های این آثار محسوب شد که باعث مقبولیت و پذیرش هرچه بیشتر آن‌ها نزد مردم می‌گردید. خصوصاً اینکه فرم و اجرای آن‌ها زبانی ساده، صمیمی و قابل فهم را دارا بود. توجه به هنرهای سنتی و احیا دوباره نقاشی مینیاتور از جمله ویژگی‌های هنرهای تجسمی ایران پس از انقلاب اسلامی می‌باشد. چگونگی ارتباط هنر ایران و